

Adopting this policy, one also cannot be sure which version of the paper one should actually use, e.g., *West Slavic Accentuation* has been published three times: originally on K's web site in 2009, then in *Selected papers...* and finally in *From present to past and back: Papers on Baltic and Slavic accentology* (Frankfurt/Main: Peter Lang, 2011). Each time the paper has been published with different pagination. One is also puzzled by the original publishing dates and K's own reworked version; e.g. the important paper "From Proto-Indo-European to Slavic," originally published in 1994, also has a 2002 internet version (apart from the version published in the *Selected papers...*). So which version should one use for references?

Apart from the short Preface, the *Selected papers...* should be thematically arranged into blocks and accompanied with a short introduction with the aim of explaining to the reader the brief results of the papers. It would help to orient the reader in K's theories and would even broaden their popularity. For a person who is not familiar with the history of accentuation, the book represents another kind of jungle and he or she will not be able to follow the main points of K's theory, which is not good, alas. At least we have another accessible book with papers of Leiden guru, but the user-friendly introduction and explanation of the main points are still hanging in the air.

Roman Sukač

Silesian University, Opava

ISTVÁN SZÉPFALUSI, OTTÓ VÖRÖS, ANIKÓ BEREKSZÁSZI, MIKLÓS KONTRA: MADŽARSKI JEZIK V AVSTRIJI IN SLOVENIJI.

Založba Gondolat – Imre Samu Nyelvi Intézet (Jezikovni zavod Imre Samu) – Zavod za kulturo madžarske narodnosti, Budimpešta – Alsóór (Untertwart). Lendava 2012, 351 str.

Pričujoča izdaja je četrta iz zbirke *A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén – Madžarski jezik v Karpatskem bazenu ob koncu XX. stoletja*. Prva knjiga *A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján) – Madžarski jezik v Ukrajini (Zakarpatju)*, delo Istvána Csernicskója, je izšla leta 1998. Leta 1999 je sledila izdaja *A magyar nyelv Jugoszláviában (Vajdaságban) – Madžarski jezik v Jugoslaviji (Vojvodini)*, katere avtor je Lajos Göncz. Tretja knjiga omenjene zbirke z naslovom *A magyar nyelv Szlovákiában – Madžarski jezik na Slovaškem* je izšla leta 2000 izpod peresa Istvána Lanstyáka. Četrta knjiga je na objavo čakala 12 let, kar urednik zbirke Miklós Kontra v predgovoru pojasnjuje z nenadno smrtjo enega od avtorjev, in sicer Istvána Szépfalusija leta 2000, ter ovirami, ki so se pojavljale v okviru uredništva (22). Na koncu sta terensko delo Istvána Szépfalusija v Avstriji in Ottója Vörösa v Sloveniji, opravljeno v letih 1996/97, s teoretično podlago podprla Anikó Beregszászi in Miklós Kontra (22–23). Delovna skupina, oblikovana v sklopu sociolingvistične konference *Élőnyelvi Konferencia*, je obravnavala različice madžarskega jezika v zamejstvu po enotnih kriterijih, raziskavo pa dopolnila s kontrolno analizo madžarskega jezika na Madžarskem. Cilj je bil znanstveni vpogled v jezikovni položaj z namenom oblikovanja realne jezikovne politike. Poleg

držav, ki so navedene v naslovih dose-danjih izdaj, je potrebno omeniti, da so raziskave potekale tudi med Madžari v Romuniji (rezultati so predstavljeni v študijah). V delovni skupini četrtega zvezka so sodelovali István Szépfalusi, duhovnik in sociograf z Dunaja, Ottó Vörös, upokojeni visokošolski profesor sombotelskega univerzitetnega centra Savaria, Anikó Beregszászi, profesorica na visoki šoli v Beregszászu, Miklós Kontra, vodja raziskovalcev jezikovnega inštituta madžarske akademije znanosti in univerzitetni profesor v Szegedu.

Kazalo (5–9), kazalo tabel in slik (11–17) ter predgovor urednika zbirke (19–23) predstavljajo uvodni del knjige. Osrednji segment zajema poglavji *Madžarski jezik v Avstriji* (25–176) in *Madžarski jezik v Sloveniji* (177–274), ki imata zelo podobno strukturo. Predvsem je zanju značilno vzorčenje raziskovane dvojezičnosti, predstavitev zgodovinskih in socioloških atributov dane manjšinske skupnosti ter opis zemljepisnih, demografskih, historičnih, političnih, gospodarskih, verskih in kulturnih vidikov. Vsak opis se ukvarja z jezikovnimi fenomeni z vprašalnikom zbranega jezikovnega gradiva; 13 jezikovnih različic v večini primerov ni osvetljenih le s kazalniki konkretne manjšine, temveč v odnosu do ostalih madžarskih manjšinskih skupnosti in nasploh v odnosu do podobnih izkušenj na Madžarskem. Na to se navezujejo opažanja s posameznih (zasebnih in javnih, uradnih, izobraževalnih itd.) jezikovnih prizorišč ter v nadaljevanju odnos sporočevalcev do jezika. Nazorne tabele in diagrami poskrbijo, da je temeljit in tankočuten pregled obravnavane teme še natančnejši in jasnejši.

Pri podrobnejši predstavitvi obeh poglavitnih enot je potrebno izpostaviti

ti sledeče: iz avstrijskega poglavja iz-vedemo, da v Avstriji živečo madžarsko govorno skupino v raziskavi predstavlja 60 oseb z Dunaja in Gradiščanske (Burgenland) ter ostalih predelov (v sorazmernem razponu po 20 oseb). Na podlagi njihovih odgovorov je mogoče sklepati, da je madžarski jezik v zasebnem življenju še prisoten, toda raba nemškega jezika ni zanemarljiva; v javni sferi in uradnem poslovanju namreč prevladuje nemščina. Čeprav odgovori na zastavljena anketna jezikovna vprašanja potrjujejo, da je v Avstriji živečim Madžarom bližja in bolj naravna knjižna madžarščina, so pri njih pogosto v ospredju elementi jezikov v stiku, kar kaže na jezikovne interference (126).

V raziskavi je sodelovalo 67 v Sloveniji živečih Madžarov, katerih starostna, izobrazbena in spolna sestava je sorazmerno porazdeljena tudi glede kraja bivanja. Poglavje je v prvi vrsti zelo strnjeno, med drugim obsega le najpomembnejše povzetke dvojezičnega modela izobraževanja v Prekmurju (191–194, glej tudi 224–227). Analiza določenih jezikovnih pojavov tudi v tem primeru poda poučno in koristno predstavitev konkretnega položaja, npr. rezultat rabe t. i. odvečnih zaimkov v Prekmurju kaže, da je »bolj madžarski« od rabe na Madžarskem (podobno kot v Vojvodini). Obenem so se v Sloveniji živeči Madžari v veliko večjem številu od Madžarov na Madžarskem odločili za bolj naravne analitične oblike, značilne za jezike sosedov, kar kaže na to, da dopuščajo predpostavko vpliva jezikov v stiku. Taka in podobna opažanja ter izkušnje s prizorišč jezikovne rabe (npr. prekmurski Madžari imajo od vseh v zamejstvu živečih Madžarov v veliko manjšem številu madžarščino za svoj materni jezik oz. za jezik na ravni materinščine – 237) dopuščajo domne-

vo, da se v Prekmurju, podobno kot na Gradiščanskem in v ostalih madžarskih perifernih predelih, odvija pojav jezikovne menjave (251, 255). Avtorji knjige za preobrnitev tega procesa ne vidijo veliko priložnosti, vendar v povzetku poudarjajo, da »*obstaja možnost za upočasnitev jezikovne menjave in za bogatitev, izpopolnitev rabe madžarskega jezika*« (251).

Osrednji poglavji dopolnjujejo opombe, citati analiziranih vprašalnikov, kazalo imen in kazalo pojmov, navzkrižne tabele (primerjava avstrijskih, prekmurskih in madžarskih podatkov) (141–176, 253–315). Temeljito izdajo zaključuje bibliografija, ki ji sledi povzetek v nemškem, slovenskem in angleškem jeziku (317–341, 343–351).

Uporabna knjiga ponuja podroben opis odnosa številnih pojavov jezikovne rabe na Madžarskem in zunaj njenih meja. Ena pripomba (21) kljub vsemu zahteva natančnejše pojasnilo. Dejstvo, da so se razprave in polemike o večsrediščnem madžarskem jeziku umirile, še ne pomeni, da je večina madžarskih jezikoslovcev sprejela omenjeno teorijo. Najbrž je govora o tem, da se je vse bolj ustalilo dejstvo: prisotnost madžarskega jezika se v nekaterih sosednjih državah uresničuje v tamkajšnji različici državnega jezika (247–248). Kljub natančnemu, realnemu raziskovalnemu slogu izdaje se čuti prizvok prodorne, dobronamerne izmenjave mnenj med jezikoslovci, ki želijo ohraniti jezik (242–243), in politiki, ki krojijo propagando jezikovnih zakonov (256).

Celovito gledano prikazuje izdaja, objavljena ob podpori programa Domus madžarske akademije znanosti, jezikovno stanje v letih 1996/97. Kljub temu še danes in tudi za v prihodnje predstavlja dragocen prikaz jezikovnega stanja v Avstriji in Sloveniji. Knjiga je vsekakor

doprinosa ne le za strokovno literaturo in strokovnjake, temveč zagotovo tudi za širšo javnost, ki jo tematika zanima.

Zoltán Miklós Molnár

molnarz03@gmail.com

**ELDIA Regionális konferencia
Bécsben (2012. szeptember 25.
Aula am Universitätscampus)**

A Maribori Egyetem Bölcsészettudományi Kara Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének nyelvészeti kutatócsoportja – 2010 márciusa óta – partnereként vesz részt az ELDIA (European Language Diversity for All/Európai Nyelvi Diverzitás Mindenkinék) című FP 7-es kutatási projektben. A projekt koordinátora Anneli Sarhimaa, a Mainzi Egyetem tanszékvezető egyetemi tanára.

Az ELDIA interdiszciplináris kutatási projekt célja a nyelvi diverzitás fenntartása, támogatása. A hat európai ország nyolc kutatóintézetének/oktatási intézményének szakembereiből – alkalmazott nyelvészek, szociolingvisták, jogászok, statisztikusok – álló kutatócsoport tisztában van azzal, hogy ez csak akkor lehetséges, ha az aktuális nyelvpolitikák, a nyelvi tervezés minden területe a beszélőközösség együttműködésén alapul. A nyelvet/nyelvváltozatot az aktív, minél szélesebb körű nyelvhasználat őrzi meg elsősorban, a beszélők akarata, igénye, vágya az anyanyelven és az anyanyelvvél élésre. Mindez az adott társadalomtól is függ, az abban uralkodó jogszabályozástól, az általános értékrendtől, az együtt élő népek saját maguk és a másik iránti